

ALLENET DE RIBEMONT v. FRANCIJA

(Eur. Court H.R., 10.2.1995, Series A no. 308)

Jean de Broglie, poslanec in bivši minister, je bil 24. decembra 1976 umorjen pred vrati pritožnikovega stanovanja. Pravkar se je vračal z obiska pri svojem finančnem svetovalcu, s katerim je nameraval skleniti pogodbo o solastništvu pariške restavracije „La Rotisserie de la Reine Pedauque”. Družbo sta nameravala financirati s posojilom, ki ga je najel umorjeni in bi ga moral tudi odplačati.

Enota pariške policije je 27. in 28. decembra 1976 aretirala več oseb, med njimi tudi navedenega finančnega svetovalca. 29. je aretirala Alleneta de Ribemonta.

Na tiskovni konferenci 29. decembra 1976 o policijskem proračunu za prihodnje leto so notranji minister, Michel Poniatowski, direktor pariške kriminalistične službe, Jean Ducret, in vodja policijske enote, višji inšpektor Pierre Ottaviola, odgovorili na zastavljeno vprašanje, ki je bilo povezano s to zadevo.

Dva francoska televizijska kanala sta prispevek z omenjene tiskovne konference predvajala v svojih poročilih. V poročilih sta gledalcem sporočila:

„Poročila TF1

Roger Giquel, voditelj dnevnika: [...]Minister za notranje zadeve je včeraj zvečer javnosti na tiskovni konferenci povedal naslednje in to kljub temu, da primer de Broglie še ni povsem raziskan.

Poniatowski: Akcija je zaključena. Z aretacijo De Varge-Hirscha so vsi osumljenci v priporu. Zgodba je zelo enostavna. Garancijo za bančno posojilo de Broglie bi moral plačati Varga-Hirsch in de Ribemont.

Novinar: Gospod višji inšpektor, kdo je bil ključna oseba v tem primeru? De Varga?

Ottavioli: Mislim, da je bil De Varga.

Ducret: Udeleženci umora so bili napeljevalec De Varga in pomočnik de Ribemont. Načrt za umor je sestavil poročnik Simone, morilec pa je Freche.

Giquel: Izjave, kot vidite, vsebujejo vrsto navedb. Policija je zaradi tega prejela vrsto kritik z Ministrstva za pravosodje. Čeprav sta bila višji inšpektor in Ducret previdna pri dajanju izjav.

Poročila Antenne 2

Daniel Bilalian, poročevalec: [...]Policija je zvečer raziskala zadevo. Znana sta motiv in ime morilca.

Ducret: Organizator umora je detektiv poročnik Simone, morilec pa Freche.

Ottavioli: Res je. Lahko [...] vam potrdim, da je umor posledica finančnega sporazuma med žrtvijo, de Brogliem in Allenet de Ribemontom ter Vargo.

Poniatowski: Zgodba je zelo enostavna. De Broglie je bil porok za posojilo, glavna dolžnika pa sta bila Varga-Hirsch in de Ribemont.

Novinar: Višji inšpektor, kdo je bil ključni akter v zadevi? De Varga?

Ottavioli: Mislim, da je moral biti De Varga.

Jean-Francois Luciani, novinar: posojilo je bilo zavarovano z Jean de Broglievo zavarovalno polico za primer smrti v vrednosti štiri milijone frankov. Zavarovalnica je dolžna znesek v primeru njegove smrti izplačati Pierre de Vargi-Hirschu in Allenet de Ribemontu. Do preobrata je prišlo včeraj zvečer, ko je policijski uslužbenec Guy Simone. Priznal je, da je on organiziral umor, zanj pa je tudi posodil pištolo. Za tri milijone frankov je najel plačanega morilca Gerarda Frecheja, ki je v izvršitev vključil še dve drugi osebi. Policija jih je Simoneja odkrila, ker je bilo njegovo ime vpisano v Jean de Brogliev dnevnik, in ker se je umor zgodil pred stanovanjsko zgradbo na 2 rue des Dardanelles. To se je zgodilo mimo načrta. Zdi se, da so žrtev želeli odpeljati nekam drugam, vendar se je Jean de Broglie temu uprl. S tem so storili prvo napako. Varga in Ribemont mu nato očitno nista hotela plačati. To je pripeljalo do več skrivnih sestankov v lokalih, kjer so se zadrževali kriminalisti in tajni sodelavci in na koncu do aretacije storilcev. Drugo napako je naredil Simone. Predno se je srečal s Frechejem, se je dobil še z drugim plačanim morilcem, ki ni pristal na umor, je pa očitno, da se je o njem pogovarjal z vrsto drugim oseb. Policija se je pri razkritju kaznivega dejanja naslonila na dve dejstvi. Prvič, do umora je prišlo v rue des Dardanelles, ko je Jean de Broglie odhajal iz De Varginega stanovanja. To nedvomno potrjuje povezavo med De Vargo in morilcem. Drugič, De Vargina preteklost ni bila povsem čista in policija ga je štela za pravnega svetovalca s sumljivo preteklostjo. Ti dve dejstvi in preko šestdeset preiskovalcev je pripeljalo policijo do odkritja morilca.

Bilalian: Epilog primera je sovpadal s sejo vlade o javni varnosti [...]

Alletnet je bil 14. januarja 1977 aretiran in obtožen zaradi pomoči pri naklepnem umoru. Na prostost je prišel 1. marca 1977, sodišče pa je postopek ustavilo 21. marca 1980 [...]

Postopek pred Komisijo

Allenet de Ribemont je 24. maja 1989 vložil pritožbo na Komisijo. Navaja, da so izjave ministra za notranje zadeve na tiskovni konferenci dne 29. decembra 1976 poseg v njegovo pravico do nedolžnosti, ki mu jo jamči 2. odstavek 6. člena EKČP, [...]in da postopek zato ni bil po 1. odstavku 6. člena EKČP nepristranski ter je trajal nerazumno dolgo.

Komisija je odločala le o kršitvi pravice do domneve nedolžnosti in pravice do sojenja v razumnem roku. 12. oktobra 1993 je soglasno ocenila, da je podana kršitev 1. in 2. odstavka 6. člena EKČP.

Francoska vlada se je pritožila na odločitev Komisije.

Meje uporabe 2. odstavka 6. člena EKČP

Francoska vlada se je v pritožbi sklicevala na primer *Minelli v. Švica* z dne 25. marca 1983. Domnevo nedolžnosti lahko krši le sodna oblast v postopku, ki se konča z obsodilno sodbo, če je bilo sodišče ves čas vnaprej prepričano, da je obdolženi kriv.

Komisija je poudarila, da je domneva nedolžnosti procesno jamstvo v kazenskih postopkih, po obsegu pa ne zavezuje le sodne veje, ampak tudi ostale veje oblasti.

Naloga sodišča je ugotoviti ali je podana kršitev pritožnikove pravice iz 2. odstavka 6. člena EKČP (glej *mutatis mutandis* sodbo *Sekanina v. Avstrija* z dne 25. avgusta 1993, A št. 266-A, str. 13, pogl. 22).

Domneva nedolžnosti iz drugega odstavka spada v sklop pravice do poštenega sojenja iz prvega odstavka (glej tudi sodbo *Dewer v. Belgija* z dne 27. februarja 1980, A št. 35, str. 30 pogl. 56 in sodbo *Minelli*, citirano zgoraj, str. 15, pogl. 27). Do kršitve pride, če sodišče obdolženca spozna za krivega, čeprav tožilstvo ne dokaže kaznivega dejanja po zakonitem postopku. Ni potrebna formalna trditev o krivdi, zadostuje kakršnakoli trditev, ki kaže na obdolženčevo krivdo (glej prej citirano sodbo *Minelli*, str. 18, pogl. 37).

2. odstavek 6. člena EKČP nima omejenega obsega kot to zatrjuje francoska vlada. Sodišče ocenjuje, da je prišlo do kršitev predhodno citiranih sodb *Minelli* in *Sekanina*, čeprav je sodišče v prvem primeru obtožbo zavrnilo zaradi zastaranja kaznivega dejanja, v drugem pa je obdolženca oprostilo obtožbe. Podobno je odločilo tudi v ostalih primerih, kjer ni prišlo do obsodbe (glej sodbo *Adolf v. Avstrija* z dne 26. marca 1982, A št. 49, in sodbo *Lutz, Englert in Nolkenbockhof v. Nemčija* z dne 25. avgusta 1987, A 123-A, 123-B in 123-C).

Sodišče je že večkrat opozorilo na potrebo po razlagi EKČP, ki bo jamčila praktično in učinkovito varstvo posameznih človekovih pravic in ne teoretično in iluzorno varstvo (glej sodbo *Artico v. Italija* z dne 13. maja 1980, A št. 37, str. 16, pogl. 33; sodbo *Soering v. Združeno Kraljestvo* z dne 7. julija 1989, A št. 161, str. 34, pogl. 87; in sodbo *Cruz Varas in ostali v. Švedska* z dne 20. marca 1991, A št. 201, str. 36, pogl. 99). Navedeno velja tudi za 2. odstavek 6. člena.

Sodišče meni, da lahko pravico do domneve nedolžnosti krši poleg sodišča tudi katerikoli drug organ

Policija je *Alleneta de Ribemonta* 29. decembra 1976 pravkar aretirala. Čeprav še ni bil uradno obtožen za pomoč pri naklepnem umoru, se je preiskava začela že nekaj dni pred njegovo aretacijo in je tako bil „oseba, ki je obdolžena za kaznivo dejanje“ v skladu z 2. odstavkom 6. člena EKČP. Oba policijska uslužbenca s tiskovne konference sta bila neposredno vpletena v preiskavo primera. Izjave med preiskavo, ki jih je podal tudi minister za notranje zadeve, so bile sad in neposredna povezava s preiskavo. 2. odstavek 6. člena se zaradi vsega navedenega sme uporabiti za ta primer.

Skladnost z 2. odstavkom 6. člena EKČP

1. Tiskovna konferenca

10. člen EKČP jamči pravico do pridobivanja in sodelovanja pri sprejemanju informacij. 2. odstavek 6. člena zato ne prepoveduje organov pred poročanjem javnosti o trenutnih kazenskih preiskavah, toda zahteva spoštovanje diskretnosti in skrajno previdnost, če naj bo v skladu s pravico do nedolžnosti.

2. Navedbe spornih izjav

Komisija je sprejela pritožnikove navedbe in je ocenila, da so izjave ministra za notranje zadeve, višjega inšpektorja in direktorja kriminalistične službe nezdružljive z domnevo nedolžnosti. *Allenet de Ribemont* je bil takrat v očeh policije eden od napeljevalcev za umor *de Broglie*.

Francoska vlada je zatrjevala, da so bile izrečene trditve v povezavi s tekočimi preiskavami in tako ne pomenijo kršitve domneve nedolžnosti, ker niso obvezujoče za sodišče in se lahko v teku nadaljnjih preiskav izkažejo za neresnične. Obdolženec je bil obtožen šele dva tedna po tiskovni

konferenci in preiskovalni sodnik je na koncu preiskavo ustavil.

Sodišče ocenjuje, da so bili visoki policijski uslužbenci trdno prepričani, da imajo v rokah pravega udeleženca kaznivega dejanja in kasnejšega sotorilca umora. To pa je nedvoumna potrditev storilčeve krivde, ki je v javnosti povzročila prepričanje o krivdi, in je tudi vplivala na sodno presojo dejstev. Zato gre za kršitev 2. odstavka 6. člena [...]

Sodišče je zato

1. z osmimi glasovi proti enemu odločilo, da je podana kršitev 2. odstavka 6. člena EKČP. [...]